

TRIANON – 100, un alt punct de vedere

Col. (r) dr. ing. Constantin AVĂDANEI

Președintele Grupului de Inițiativă „CENTENAR-MAREA UNIRE-ALBA IULIA-2018”

Rezumat.

După terminarea primului război mondial s-au semnat tratatele de pace de la Paris între Antanta și Puterile Centrale. Actul Marii Uniri a românilor, a fost recunoscut de Conferința de Pace de la Paris, fiind parafat prin Tratatul de la Trianon din 4 iunie 1920. Una dintre cele mai discutate probleme a fost cea a încheierii tratatului cu Ungaria. După instaurarea Republicii Ungare a Sfaturilor (de factură bolșevică), noile autorități, în pofida armistițiului de la Belgrad, au întărit armata, au decretat mobilizarea și au atacat în două rânduri România.

Cuvinte-cheie: graniță, Unire, recunoaștere internațională, maghiari, români, Transilvania.

Ar trebui spus aici, că o mare parte de vină în declanșarea conflictului româno-ungar, o poartă ca de cele mai multe ori în istorie Marile Puteri, mai precis, Consiliul Miniștrilor de Externe.

Mai întâi, fiindcă țara noastră nu a fost invitată la negocierea armistițiului de la Belgrad, unde s-a hotărât linia de demarcație dintre România și Ungaria.

Iar în al doilea rând, pentru că această linie de demarcație, a fost o adevărată sursă de conflict și tensiune.

Ea a alimentat speranțele revizioniștilor maghiari, în vederea menținerii unei părți cât mai mari din teritoriile încorporate în trecut de Ungaria.

Guvernul de la Budapesta nu recunoștea actul unirii Transilvaniei cu România. Trupele bolșevice au atacat la 16 aprilie 1919 armata română, aflată în zona Munților Apuseni. Atacul a fost respins, iar la 1 mai armata noastră s-a oprit la granița prevăzută în Convenția cu Antanta din august 1916.

La 20 iulie 1919 guvernul de la Budapesta a atacat din nou. De această dată riposta a fost și mai energică, încheindu-se cu ocuparea Budapestei pe 4 august 1919, în urma căreia guvernul comunist a fost înlăturat.

După înfrângerea bolșevicilor, armata română s-a implicat fără rezerve în efortul de redresare a vieții economice din Ungaria. Chiar și autoritățile maghiare au relevat acest lucru.

Tratatul de pace de la Trianon prevedea la articolul 45: Ungaria renunță, în ceea ce o privește, în favoarea României, la toate drepturile și titlurile asupra teritoriilor fostei monarhii austro-ungare situate dincolo de fruntariile Ungariei.

Pe 17 august 1920, Adunarea Deputaților și apoi pe 26 august același an, Senatul, au ratificat Tratatul de la Trianon, prin care se recunoștea unirea Transilvaniei cu România.

Negocierile de pace cu Ungaria, nu au fost deloc simple. Ele au pus la încercare, de multe ori, răbdarea celor prezenți în capitala Franței. Delegația ungară a înaintat mai multe memorii conducerii Conferinței, oamenilor politici din țările aliate.

Ca urmare, „Contele negru”, Albert Apponyi (cum i s-a spus în epocă), invocând în mod eronat chipurile „un mileniu de stăpânire” a Ungariei asupra unor teritorii nemaghiare, s-a străduit până în ultima clipă să convingă pe delegații prezenți la Paris, că s-ar face o mare nedreptate țării sale, prin revenirea în granițele ei strict naționale.

I-a răspuns în spiritul dreptului națiunilor, președintele Conferinței de Pace, Alexandre Millerand (atunci și președinte al Franței), cu un cuvânt elocvent: *„O stare de lucruri chiar milenară nu are temei să dăinuiască când s-a constatat că e contrară dreptății. [...] După matură chibzuință, Puterile Aliate și Asociate au decis să nu modifice pe nici un punct, clauzele teritoriale conținute în condițiile de pace,...”*.

Delegația maghiară, prezentă la Conferința de Pace, a fost extrem de numeroasă.

Pentru susținerea cauzei lor, la Paris s-au deplasat 7 comisari generali, 6 comisari simpli, 38 de experți (cei mai mulți specialiști în problema românească), 6 consilieri politici, 14 secretari, 1 secretar general și 2 secretari ajutori.

Materialul documentar prezentat la Conferință a fost cuprins în patru volume.

În prefața lucrării, era scris: „Această lucrare este un tezaur unic al științei ungare. Niciodată nu a apărut o lucrare similară. Ar fi imposibil să se facă una la fel în viitor. Este o lucrare standard, izvor constant pentru istoricii viitorului.”

Încă din ziua ratificării Tratatului de la Trianon (13 noiembrie 1920), extremiștii unguri s-au angajat solemn, prin jurământ, să refacă „Ungaria Mare” sau „Ungaria Milenară”.

Trebuie precizat aici că „ura” împotriva Tratatului de la Trianon, precum și a celorlalte tratate din sistemul de pace de la Versailles, nu a fost a întregii națiuni maghiare, ci doar a unei părți a ei, a oligarhiei.

De aceea, nu trebuie acuzat întregul popor maghiar pentru ingerințele și atrocitățile comise de-a lungul timpului, de anumite forțe iredentiste.

Fiindcă suntem convinși, că „popoarele nu se urăsc unele pe altele”, decât în măsura în care ele sunt induse în eroare, de falși conducători.

De aceea, nu miră pe nimeni de ce, țărănimea a refuzat în 1526 să lupte împotriva otomanilor, înfrângerea a avut drept urmare desființarea statului ungar pe timp de trei secole.

Aceste precizări se cereau făcute, pentru că și astăzi, după atâția ani, propaganda maghiară revizionistă, susține că problema granițelor Ungariei n-a fost dezbătută serios și că din această cauză, Ungaria a fost pusă în fața unui fapt împlinit, Tratatul de la Trianon fiind în realitate un dictat.

Guvernul maghiar a elaborat o lege, numită „Legea statutului”, care prevede ajutorarea tuturor maghiarilor aflați dincolo de granițele Ungariei, lege care încalcă legislația europeană (prevederile „Tratatului de la Nisa”), privind egalitatea cetățenilor europeni și nediscriminarea lor pe baza vreunui criteriu.

Se poate spune că, după Trianon, extremismul maghiar a antrenat Ungaria, ca stat, în cea mai puternică și mai josnică acțiune revizionistă.

O acțiune îndreptată împotriva tuturor vecinilor, dar în primul rând, împotriva României.

Acest extremism a determinat crearea unor instituții specializate ale statului maghiar, dar și organe ale societății civile (ligi, comitete) de incitare și pregătire a întregii națiuni și în primul rând a tineretului, împotriva României, Cehoslovaciei, Iugoslaviei, precum și un sistem de spionaj total, pe toate canalele, mergând până la utilizarea cultelor religioase și a slujitorilor acestora, pentru „recuperarea”, într-o conjunctură favorabilă, a teritoriilor „răpite” prin Tratatul de la Trianon.

Pe măsură ce se apropie sărbătorirea Centenarului Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, revizionismul maghiar repune în dezbatere injustețea prevederilor Tratatului de la Trianon, declanșând acțiunea „Trianon-100”, fiind susținută de resurse financiare și umane considerabile.

Statul român a elaborat un cadru legislativ adecvat, asigurând drepturi egale pentru toți cetățenii români, indiferent de naționalitate, fiind un model de urmat pentru toate țările, membre ale Uniunii Europene.

Felul în care este apreciată conviețuirea între populația majoritar-românească și minorități, reiese și din atitudinea marelui scriitor-preot din localitatea Roșia-Sibiu, de naționalitate germană, Schlattner Eginold Norbert.

Acesta declara în scrierile sale: „Țin la această țară și știu că Dumnezeu mă vrea aici. Aici mă cunoaște Dumnezeu după nume! Când în pădurile și mlaștinile unde astăzi se află Berlinul creștea pir, aici, în Transilvania, se cânta nemțește și se rosteau rugăciuni latinești. Asta înseamnă vechimea săsească! Iar dacă astăzi vă pot saluta în limba noastră comună, germana, acest lucru îl datorez Patriei mele, România, care niciodată nu ne-a interzis limba maternă, nici chiar în acele nouă luni de zile, de la 23 august 1944 - la 9 mai 1945, când Regatul român s-a aflat în război cu Reichul german. În septembrie 1944, fiecare copil de sas s-a dus la școala lui germană, unde se predau două ore de limbă română ca limbă străină, începând cu clasa a III-a”.

Cu aceste cuvinte și-a întâmpinat preotul și scriitorul Eginold Norbert Schlattner, în biserica din comuna Roșia (Rothberg), de lângă Sibiu, un oaspete de seamă sosit, cu câțiva ani în urmă, ministrul federal de Interne al Germaniei, Otto Schily.

Preotul Schlattner este considerat de critici drept cel mai cunoscut romancier din România.

După marea plecare a sașilor din anii 1990-1991, el a continuat să-și îndeplinească îndatoririle de preot, trăind cu stoicism tristețea de a sluji zilnic în Biserica evanghelică din Roșia (Rothberg) „doar pentru Dumnezeu și pentru mine, de unul singur, și mulți îngeri”.

Biserica-cetate din Roșia este construită în secolul al XIII-lea , iar casa parohială din anul 1550. Aici și-a găsit familia Schlattner (al cărei arbore genealogic coboară, cu documente, până la 1467) loc de viețuire și de slujire pe altarul credinței, spațiu de tihnă și de creație literară.

Vorbele cu care a fost întâmpinat ministrul Otto Schily au făcut o impresie extraordinară asupra delegației germane.

În continuare preotul-scriitor crede că: „... noi, sașii, puteam trăi pe aceste plaiuri încă 900 de ani: cu români, unguri, sârbi, evrei și ceilalți. Nimeni nu ne-a alungat din țară!”.

Acesta explică printre altele de ce nu a părăsit România: „Pentru că țin la această țară și știu că Dumnezeu mă vrea aici. Aici mă cunoaște Dumnezeu după nume!”.

Acesta este de fapt mesajul către toți cetățenii români și către toți cei care vor să cunoască adevăratele realități românești.

Aceasta este de fapt adevărata viață în România, de după Trianon 1920!

De aceea, opinia publică are obligația de a urmări și amenda, tendințele cercurilor politice și diplomatice revizioniste.

Fiindcă revizuirea, fie că este „brutală” sau „pașnică”, este o practică generatoare de război.

Luați aminte dragi români de această adevărată lecție de românism, scrisă de preotul-scriitor Eginald Norbert Schlattner, din Roșia-Sibiu!